

CREIXEMENT

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 8 de maig de 2012)

El diumenge s'han celebrat eleccions importants a França i Grècia. No sabem encara on portarà el resultat de les eleccions gregues. En el cas francès, amb l'accés de Hollande a la presidència, s'accentuarà el debat sobre les polítiques de creixement a la UE, que s'havia anat ja intensificant en les darreres setmanes. Això no implica que hi hagi un canvi d'orientació en la política d'austeritat. La consolidació fiscal continuarà sent requisit previ i generalment acceptat; si de cas es debatrà la flexibilitat temporal del compliment d'objectius. A partir d'aquí, hi haurà discussió sobre quines són les polítiques adequades per impulsar el creixement.

La resposta a aquesta qüestió dependrà del diagnòstic prevalent sobre la causa bàsica de la recessió econòmica a Europa: Tenim sobre tot una crisi de productivitat, o be hi ha sobre tot una crisi de demanda? Si el problema és la productivitat, i per tan la competitivitat, la política hauria de mantenir èmfasi en les reformes estructurals per millorar condicions de costos en les economies que han tingut pitjor evolució en la darrera dècada, sobre tot les del Sud del continent. Alternativament, si el diagnòstic és d'una crisi de demanda, s'accentuarà la pressió per adoptar polítiques expansives basades en despesa pública. Aquesta darrera opció presenta el problema d'una certa inconsistència amb la consolidació fiscal, pel que la discussió de graus d'expansió tindrà gran rellevància. Sembla clar que el foment del creixement sostingut i a llarg termini exigeix la realització de reformes que flexibilitzin les economies, especialment les més rígides. La política expansiva pot obtenir uns resultats més vistosos a curt termini, però la seva sostenibilitat en el temps és complicada si no aconsegueix dinamitzar els sectors privats de les economies. En aquest cas, les recaigudes de l'economia poden ser un gran problema, com hem experimentat a Espanya.

Un dels remeis tradicionals en les polítiques expansives és l'augment de la inversió en infraestructures, amb la idea que permet augmentar la productivitat i, per tan, la competitivitat. Tanmateix, hem de considerar la possibilitat que idees tradicionals hagin esdevingut obsoletes. L'economia espanyola ens ofereix un exemple ben il·lustratiu. Espanya és ja el país amb més dotació de trens d'alta velocitat i d'autopistes en la UE, i d'aeroports en el continent. Augmentar aquestes dotacions no millorarà la productivitat; ans al contrari, induirà majors dèficits futurs d'operació i manteniment. De fet, aquest serà el resultat de la política inversora que manté el govern central, que ha retallat sobre tot les inversions productives i manté les sumptuàries.

Si hi ha paquet expansiu, esperem que les autoritats europees apliquin uns criteris més encertats que els mantinguts per les autoritats espanyoles. Si no és així, enlloc de millorar les coses podem continuar acumulant problemes. I d'això ja en tenim prou ara per ara.